

KONTAKT

Susanne Tiderman
Avdelningschef, VD-stab
08-737 21 10
susanne.tiderman@familjebostader.com

Riktlinjer för bolagets EU-policyarbete

Inledning

Kommunfullmäktige antog den 12 december 2016 en ny EU-Policy. Kommunfullmäktige uppmanade i samband med detta Stockholms Stadshus AB att ge berörda bolag i uppdrag att före utgången av 2017 och i nära samverkan med kommunstyrelsen utarbeta verksamhetsspecifika riktlinjer för respektive bolagsstyrelses EU-policyarbete.

Familjebostäder, Svenska Bostäder, Stockholmshem, Micasa Fastigheter och SISAB har beslutat att skriva fram gemensamma riktlinjer utifrån att EU har en likartad påverkan på bolagens verksamheter, i egenskap av kommunala fastighetsbolag. Samtidigt är det viktigt att arbetet med EU-frågor även bevakas utifrån de varierade verksamhetsuppdrag respektive bolag har.

Syftet med riktlinjerna är att staden och dess berörda verksamheter ska fastslå sin grundinställning till EU-politiken och dess påverkan på Stockholm och stockholmarna. Genom att utarbeta samstämmiga, men verksamhetsspecifika, riktlinjer kommer bolagen – och staden som helhet – att mer framgångsrikt kunna påverka EU-beslutens utformning. Riktlinjerna ska fungera som en konkret vägledning för bolagen i påverkansarbetet gentemot EU genom att slå fast en struktur för hur arbetet ska bedrivas och klarlägga vilka principer som ska vara vägledande.

Kommunfullmäktiges EU-policy slår fast att tre ömsesidigt förstärkande principer ska styra stadens EU-arbete:

1. Staden ska verka för att beslut inom EU fattas så nära medborgarna som möjligt.
2. Staden ska verka för ett EU som är socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart.
3. Staden ska verka för att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd

Stadens fokus ska ligga på EU-frågor som är av specifikt intresse för Stockholm eller där staden har en annan uppfattning än landet i övrigt. Bolagsstyrelserna ska arbeta med EU-frågor för att ta tillvara stadens och stockholmarnas intressen. I den internationella strategin klargörs att det är kommunstyrelsen som beslutar om stadens uppfattning i stadsövergripande EU-frågor och att allt påverkansarbete gentemot EU ska ske i nära samarbete med kommunstyrelsen, samt vid behov i nära samarbete med koncernledningen för Stockholms Stadshus AB. Bolagen ska utifrån riktlinjerna använda alla kanaler som står till buds för att påverka EU:s beslutsfattare via samarbetspartners.

EU:s inflytande på bolagens verksamhetsområde

EU har ett stort inflytande på bolagens förutsättningar att bedriva sina verksamheter. Andelen EU-relaterade beslut som påverkar bolagens verksamhet är mycket hög. Cirka 60 procent av de ärenden som behandlas på kommunernas fullmäktigemöten påverkas direkt eller indirekt av EU:s beslut.¹

EU har inte någon formell befogenhet att fatta beslut i fastighetsfrågor, men däremot inom ett flertal områden som påverkar förutsättningarna för de kommunala bolagen på lokal nivå. Bolagen har gemensamt identifierat ett antal områden där EU redan har eller kan komma att få en påverkan på bolagens verksamhet och förutsättningar. Nedanstående direktiv och ämnesområden är sådana som bolagen prioriterat att bevaka då de i hög grad styr bolagens verksamheter. Nya direktiv kan tillkomma och nu gällande kan komma att förändras.

Energi & Klimat

- Energieffektiviseringsdirektivet behandlar bland annat krav på energibesparing vid renovering av befintlig bebyggelse samt hur mätning av energianvändning ska ske.
- Direktivet angående byggnaders energiprestanda behandlar bland annat krav i fråga om minimikrav avseende energiprestanda på nya byggnader, exempelvis målet om byggande av näranollenergihus 2020.
- Direktivet om förnybar energi, ökad användning av energi från förnybara energikällor är, tillsammans med energisparande och förbättrad energieffektivitet, viktiga komponenter i åtgärds paketet som krävs för att minska växthusgasutsläppen.

Miljö

Viktiga program inom miljöområdet som berör bolagens verksamheter inkluderar, men begränsas ej till, följande;

- REACH-direktivet innehåller registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier. REACH är ett av kriterierna vid miljöbedömning av byggvaror i verktyget Byggvarubedömningen.
- Paketet för cirkulär ekonomi och färdplanen för resurseffektivitet, med relevans för bygg- och fastighetssektorn.
- Biodiversitet och vattenfrågor. Dessa innefattar direktiv såsom Natura2000, direktiv för skydd av arter och habitat, samt vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer.

Inre Marknad

Upphandling

- EUs direktiv 2004/18/EG angående samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster föreskriver bland annat att upphandlingar av byggentreprenader till ett värde av 5 miljoner euro ska annonseras i hela EU.

Konkurrens

- Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) föreskriver att statligt (eller kommunalt) stöd som snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion är oförenlig med den inre marknaden om den påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Enligt rättspraxis kan mycket små stödbelopp påverka handeln. Detta

¹ http://www.skl.se/vi_arbetar_med/eu/eu_paverkar 2013-10-29

innebär bland annat att svenska kommunala bostadsaktiebolag omfattas av krav på att drivas enligt affärsmässiga principer.

Andra relevanta ämnesområden

Det finns även andra områden där EU har stor inverkan som också kräver särskild bevakning för att bolagen ska kunna vara väl förberedda på de eventuella förändringar de innebär för våra verksamheter, exempelvis Dataskyddsförordningen (GDPR) och Sociala och arbetsrättsliga frågor.

EUs påverkan på bolagens arbete gentemot att uppnå vision 2040

I stadens Vision 2040, ett Stockholm för alla, ska fyra kvalitéer utmärka Stockholm år 2040:

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

EU kan för bolagens arbete mot stadens vision vara en möjliggörare men även utgöra ett hinder. Exempelvis tenderar EU-bestämmelser inom miljö att bidra till stadens mål om ett klimatsmart Stockholm, medan andra direktiv eller förordningar kan skapa hinder om inte det, inom Europa, unika system med allmännytta och kommunalt självstyre beaktas.

Andra verksamhetsrelaterade förvaltningar/bolag inom staden som berörs av EU:s befogenheter

Gemensamt intresse i flera verksamhetsrelaterade EU-frågor bedömer bolagen sig ha med främst Miljöförvaltningen, Exploateringskontoret, Serviceförvaltningen samt Stadsbyggnadskontoret. För Micasa tillkommer äldreförvaltningen, socialförvaltningen samt stadsdelsförvaltningar. För SISAB tillkommer utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningar och idrottsförvaltningen.

Vägledande principer för bolagens EU-policyarbete

Bolagens riktlinjer utgår från de tre förstärkande principer som Kommunfullmäktige antagit, vilka har fördjupats och konkretiserats för att vara relevanta utifrån bolagens verksamheter och uppdrag.

1. *Staden ska verka för att beslut inom EU fattas så nära medborgarna som möjligt*

Bolagsstyrelserna ska verka för att EU skapar gemensamma övergripande spelregler inom områden som är lämpade för gemensam lagstiftning. Ett exempel kan vara inom miljöfrågor, där bolagsstyrelserna ser principiellt positivt på Europeiska kommissionens arbete för ett hållbarare och mer energieffektivt EU. Varje byggprojekt har dock sina egna förutsättningar och det är i många fall betydligt mer kostnadseffektivt och realistiskt att satsa på individuell projektanpassning än att detaljreglera i form av kravställning på EU-nivå, till exempel när det gäller specifika energieffektiviseringsåtgärder. Den så kallade subsidiaritetsprincipen ska därför vara vägledande för bolagsstyrelsernas EU-policyarbete. Detta betyder att EU ska vidta åtgärder endast när medlemsstaterna inte själva kan nå överenskomna mål.

Genom att samverka med övriga staden sker påverkan i den riktningen genom gemensamma ståndpunkter.

2. *Staden ska verka för ett EU som är socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart*

Bolagen är affärsmässiga, och kommer alltid att verka för att EU:s regleringar ska ta hänsyn till

de affärsmässiga förutsättningar som krävs för ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Med denna grundläggande förutsättning ska bolagen verka för att stötta en ambitiös energi- och miljöpolitik i EU, nationellt och i staden. Bolagen vill vidare fordra en hållbar stadsutveckling med fokus på integration, innovation, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Här kan bolagen även söka stöd i nationella överenskommelser såsom Agenda 2030 (Globala mål för hållbar utveckling) och i internationella nätverk som utvecklar verktyg för hållbar stadsutveckling.

3. *Staden ska verka för att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd*

Svenska städer påverkas i stor utsträckning av EU-initiativ, men har endast lite formellt inflytande på EU:s beslutsprocesser. Bolagen ska därför bidra med stöd och kompetens till stadens gemensamma arbete för att verka för en väl underbyggd EU-politik som tar större hänsyn till stadens och städernas behov. Vid remisser och liknande ska väl underbyggda konsekvensanalyser presenteras i syfte att påverka EU i en riktning som är bra för staden.

Bolagens arbete för att få genomslag för EU-policyriktlinjerna

Bolagens arbete för att få genomslag för principerna inom de områden som identifierats kan delas upp i två delar. Det handlar dels om att lyfta kunskapsnivån inom bolagen avseende EU och de möjligheter och begränsningar som EU ger, dels om att medvetet nyttja de nätverk och forum som bolagen är representerade i för att ha ett direkt eller indirekt påverkansarbete. Vidare har stadsledningskontorets internationella enhet en samordnande roll i påverkansarbete mot EU och ska därmed inkluderas och/eller informeras i relevant pågående EU-arbete.

Kunskap om de förutsättningar som EU ger fastighetsbolagens verksamhet

Genom att skapa en ökad förståelse och kunskap om EU:s påverkan på bolagens förutsättningar att bedriva sin verksamhet kan bolagen bättre verka inom de förutsättningar som ges av EU, samt påverka de förutsättningar som EU sätter upp.

Bolagens chefer ska säkerställa att medarbetare inom områdena energi, miljö och inre marknad har den EU-kompetens som krävs för att kunna ta ställning till relevanta EU-frågor, samt att tillvarata de förutsättningar som Sveriges medlemskap ger. Det handlar både om EU:s påverkan på bolagens verksamhetsområden, samt kunskap om möjligheterna till medfinansiering av projekt.

Påverkan genom nätverk och föreningar

Bolagen har en möjlighet att få ytterligare utväxling inom de nätverk och medlemskap bolagen är medlemmar i genom att medvetet arbeta för att bolagens principiella förhållningssätt blir en del av det påverkansarbete dessa organisationer arbetar med. I samband med att bolagens medlemskap i befintliga och nya nätverk och föreningar utvecklas ska de vägledande principerna utgöra bolagens utgångspunkt för de fall där frågor som är kopplade till EU diskuteras eller bearbetas. I påverkansarbete genom nätverk och föreningar ska bolagen samstämna sina yttranden och dela information med för ämnet relevanta nämnder/förvaltningar. Detta för att säkra en gemensam hållning och få större genomslag för stadens principer.

Genom samverkan inom staden kan bolagen dra nytta av ett större nätverk av organisationer och medlemskap. Exempelvis bostadsbolagens medlemskap i SABO och Fastighetsägarna Stockholm, samt stadens nämnders medverkan i EUROCITIES.